

MAKTABDAGI PSIXOLOGIK XIZMAT: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Jabbarova Xafiza Yuldashevna

Xorazm viloyat, Gurlan tumani, 26-maktab psixologi

Allanazarova Nargiza Taxiroyva

Xorazm viloyat, Gurlan tumani, 24-maktab psixologi

Annotatsiya: ushbu maqolada hozirgi kunda maktabdagi psixologik xizmatga yoshlarning muhtojligi hamda ayrim muammolar va yechimlar haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar tarbiyasi, psixologik xizmat, o'quvchilarning psixik salomatligi, diagnostik, psixologik testlar, kuzatish va suhbatlar.

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ СЛУЖБА В ШКОЛЕ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ

Джаббарова Хафиза Юлдашевна

Психолог школы № 26 Гурланского района Хорезмской области

Аланазарова Наргиза Тахировна

Психолог школы № 24 Гурланского района Хорезмской области

Аннотация: В этой статье представлена информация о том, что в настоящее время молодые люди нуждаются в психологической службе в школе, а также о некоторых проблемах и решениях.

Ключевые слова: воспитание молодежи, психологическая служба, психическое здоровье учащихся, диагностика, психологические тесты, наблюдение и интервью.

PSYCHOLOGICAL SERVICE AT SCHOOL: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Jabbarova Khafiza Yuldashevna

Психолог школы № 26 Гурланского района Хорезмской области

Allanazarova Nargiza Taxirovna

Psychologist of School No. 24, Gurlan district, Khorezm region

Annotation: this article presents information about the need of young people for psychological service at school at present, as well as some problems and solutions.

Keywords: youth education, psychological service, mental health of students, diagnostic, psychological tests, observation and conversations.

Hozirgi globallashuv jarayonida dunyoning barcha mamlakatlarida yoshlar tarbiyasiga va ularning ijtimoiy taraqqiyotiga jiddiyoq e'tibor berish masalasiga bo'lgan ehtiyoj yanada ortib bormoqda, sababi kichik maktab yoshi yoki o'smirlik davri har bir bolaning butun umri davomidagi o'ziga xos ijtimoiy poydevor vazifasini o'taydi. Bu tushunchaning qanchalik mustahkamligi bolaning individual va intellektual taraqqiyotini ta'minlashga xizmat qiladi hamda jarayonning muvaffaqiyatli tarzda amalga oshirishini maktabdagi psixologik xizmat amaliyotisiz ham amalga oshirib bo'lmaydi.

Yuqorida ta'kidlanganidek, maktabga psixologik xizmat amaliyoti turli davlatlarda turlicha shaklda tashkil etilganligi bilan belgilanadi. Har bir davlat o'zining imkoniyatlaridan va vaziyatlarni inobatga olib psixologik xizmat amaliyoti mexanizmini yo'lga qo'yganligini ko'rishimiz mumkin.

Maktabdagi psixologik xizmat — bu o'quvchilar, o'qituvchilar va ota-onalarga psixologik yordam ko'rsatish orqali sog'lom psixologik muhit yaratishga qaratilgan tizimli faoliyatdir.

Quyida maktab psixologik xizmatining asosiy jihatlari keltirilgan:

1. Maqsadi:

- O‘quvchilarning psixik salomatligini saqlash va rivojlantirish.
- Ta’lim-tarbiya jarayonida yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va hal qilishga yordam berish.

- Ijtimoiy-psixologik muhitni sog‘lomlashtirish.

2. Asosiy vazifalari:

- O‘quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini o‘rganish (diagnostika).

- Rivojlantiruvchi mashg‘ulotlar (treninglar, o‘yinlar) o‘tkazish.
- Konsultatsiya va maslahatlar berish (o‘quvchilarga, ota-onalarga, o‘qituvchilarga).

- Muammoli holatlarda psixokorreksion yordam ko‘rsatish.
- Ijtimoiy moslashuvga yordam berish.

3. Psixologik xizmat shakllari:

- Individual ishlar: O‘quvchilar bilan yakka tartibda suhbat, testlar, maslahatlar.

- Guruhli ishlar: Treninglar, rolli o‘yinlar, muhokamalar.
- Ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar: Konferensiyalar, ota-onalar yig‘inlari, seminarlar.

4. Ish yo‘nalishlari:

- Diagnostik: Psixologik testlar, kuzatish va suhbatlar orqali tahlil.
- Konsultativ: Maslahat berish, tavsiyalar ishlab chiqish.
- Koreksion: Muammoli xatti-harakatni tuzatish.
- Rivojlantiruvchi: Shaxsiy sifatlarni rivojlantirishga qaratilgan ishlar.

5. Hamkorlik:

- O‘qituvchilar bilan: O‘quvchilarning holati haqida ma’lumot almashish.
- Ota-onalar bilan: Oila va maktab hamkorligini mustahkamlash.

- Tarbiyachilar va rahbariyat bilan: Umumiy tarbiyaviy ishlar rejasini ishlab chiqish.

Ayrim maktabda psixologik xizmatga e'tibor yetarli emasligi – bu ko'plab ta'lim muassasalarida uchraydigan dolzarb muammolardan biridir. Quyida bu muammoning sabablari, salbiy oqibatlari va yechimlari keltirilgan:

Muammoning sabablari:

1. Rahbariyat tomonidan e'tiborsizlik: Ba'zi maktab rahbarlari psixologik xizmatni ikkinchi darajali deb hisoblaydi va unga yetarli resurs ajratmaydi.

2. Jamiyatda psixologik xizmatga nisbatan noto'g'ri qarash: Ota-onalar va o'qituvchilarning ba'zilar psixologga murojaat qilishni "muammo bor" deb qabul qiladi.

3. Tizimlashtirilmagan faoliyat: Psixologik xizmatning faoliyati ko'pincha rejasiz, nazoratsiz olib boriladi, natijada uning samarasi ko'zga ko'rinmaydi.

4. Ma'lumot yetishmovchiligi: O'quvchilar va ularning ota-onalari psixologik xizmatning vazifalari va imkoniyatlari haqida yetarli ma'lumotga ega emaslar.

Yechim va takliflar:

1. Rahbarlarning ongini oshirish:

- Maktab rahbariyati uchun psixologik xizmatning ahamiyati bo'yicha seminar-treninglar o'tkazish.

- Psixologik xizmat samaradorligi haqida hisobotlar va ko'rsatkichlar taqdim etish.

2. Jamoatchilik bilan ishlash:

- Ota-onalar va o'qituvchilarga psixologik xizmat nima ekanligini tushuntirish (majlislar, bukletlar, videolar orqali).

- Psixologik yordamga murojaat qilishni ijobiy targ'ib qilish.

3. Faoliyatni tizimlashtirish:

- Har oy uchun aniq reja va hisobot tayyorlash.

- O'quvchilarning psixologik portretlarini yaratish va kuzatib borish.

4. Moddiy-texnik ta'minotni yaxshilash:

- Psixolog uchun alohida xona, test materiallari, kompyuter va boshqa vositalarni ajratish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.D.G.Muxamedova. O‘zbekiston Milliy Universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq (mintaqaviy) markazi. “Ta’limda psixologik xizmat muammolari” moduli bo‘yicha o‘quv – uslubiy majmua. 2024-yil.

2.A.Nazarov. Umumiy psixologiya. O‘quv-qo‘llanma. Buxoro viloyati bosmaxonasi MCHJ. Buxoro. 2020.

3. <http://ziyonet.uz> – Ta’lim portali Ziyonet